

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Інститут післядипломної освіти
Кафедра публічного управління
та менеджменту
природоохоронної діяльності

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: Управління фінансовими інвестиціями підприємства

Виконав студент групи У- 41
спеціальності 073 «Менеджмент»
Маммедов Мірелі Ага огли

Керівник канд.екон.наук, доц.
Волкова Алла Олександрівна

Консультант

Рецензент кандекон.наук, доц.
Арестов Сергій Вікторович

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет Інститут післядипломної освіти

Кафедра Публічного управління та менеджменту природоохоронної діяльності

Рівень вищої освіти бакалавр

Спеціальність 073 «Менеджмент»
(шифр і назва)

Освітня програма Менеджмент
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

Павленко О.П.

“02” березня 2022 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА

студенту(ці) Маммедову Мірелі Ага огли
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Управління фінансовими інвестиціями підприємства
керівник роботи канд.екон.наук, доцент Волкова А.О.
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ОДЕКУ від “ 02 ” березня 2022 року № 28-С

2. Строк подання студентом роботи 7 червня 2022 року

3. Вихідні дані до роботи офіційні інформаційно-статистичні та нормативно-правові матеріали, міжнародні та національні стандарти соціального захисту, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених, у яких висвітлюються методологічні засади процесу управління фінансовими інвестиціями підприємства

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Теоретичні основи управління фінансовими інвестиціями підприємства

2. Аналіз процесу управління фінансовими інвестиціями на ПАТ «Украпарат»

3. Шляхи підвищення ефективності управління фінансовими інвестиціями на ПАТ «Украпарат»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

1. Основні техніко-економічні показники підприємства за 2019-2021 рр.

2. Дані про рух робочої сили на підприємстві

3. Дані аналізу використання робочого часу

4. Динаміка фонду оплати праці за 2019-2021 рр.

5. Функції та роботи, які виконують головні керівники ПАТ «Украпарат»

Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 2 березня 2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Оцінка виконання етапу	
			у %	за 4-х бальною шкалою
1.	Робота з літературними джерелами	02.03-07.03.22		
2.	Робота над розділом 1 « <u>Теоретичні основи управління фінансовими інвестиціями підприємства</u> »	08.03-20.03.22		
3.	Робота над розділом 2 « <u>Аналіз процесу управління фінансовими інвестиціями на ПАТ «Украпарат»</u> »	09.05-20.05.22		
4.	Рубіжна атестація	17.05-19.05.22		
5.	Робота над розділом 3 « <u>Шляхи підвищення ефективності управління фінансовими інвестиціями на ПАТ «Украпарат»</u> »	21.05-03.06.22		
6.	Оформлення роботи	04.06-06.06.22		
7.	Здача роботи на кафедрі (п.4.1)	07.06.22		
	Інтегральна оцінка виконання етапів календарного плану (як середня по етапам)			

Студент _____ Маммедов М.А. огли
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ Волкова А.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	8
1.1. Економічна сутність інвестицій та їх класифікація.....	8
1.2. Поняття фінансових інвестиції та їх значення в діяльності підприємства.....	13
1.3. Методологія аналізу фінансових інвестицій.....	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ НА ПАТ «УКРАПАРАТ».....	23
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства.....	23
2.2. Аналіз управління фінансовими інвестиція підприємства.....	34
2.3. Управління формуванням портфеля фінансових інвестицій на ПАТ «Украпарат».....	41
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ НА ПАТ «УКРАПАРАТ».....	50
3.1. Шляхи підвищення ефективності політики управління фінансовими інвестиціями на ПАТ «Украпарат».....	50
3.2. Економічне обґрунтування заходів, пов'язаних з удосконаленням системи управління конкурентоспроможністю підприємства.....	55
ВИСНОВКИ.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	62

ВСТУП

Актуальність теми. Формування та подальший розвиток ринкових відносин в Україні зумовлює специфіку діяльності підприємств, умов їх функціонування, оскільки підвищується рівень невизначеності, ризику, посилюється конкуренція, стає необхідністю вміння пристосовуватись до економічної ситуації, яка постійно змінюється. Тому, як діючим, так і новим комерційним структурам для того, щоб вижити, правильно визначати свою стратегію та тактику поведінки на ринку необхідно систематично планувати свою діяльність, розробляти інвестиційну діяльність підприємства для покращення діяльності підприємства.

Здатність суб'єкта господарювання гнучко управляти інвестиціями має важливе значення у підвищенні ефективності виробництва. Фінансове інвестування являється активною формою використання вільного капіталу та одним із засобів реалізації стратегічних цілей підприємства, пов'язаних з диверсифікацією його діяльності. В економічних умовах невизначеності перспектив діяльності, циклічності реалізації продукції і дорогого кредиту фінансові інвестиції є істотним внутрішнім фактором економічного зростання промислових суб'єктів господарювання.

Перехід до ринкових відносин, особливості становлення ринку в Україні, складні тенденції в реалізації методів і засобів державного регулювання в економіці перехідного періоду обумовили необхідність пильної уваги до теорії і практики управління фінансовими інвестиціями.

Значний внесок у дослідження процесу управління фінансовими інвестиціями зробили такі відомі зарубіжні та вітчизняні вчені, як: Грабова Н.Н., Добровский В.Н., Лахтіонова Л. А., Тян Р.Б., Львов Ю.А., Шеремета А.Д. та інших.

Метою даного дослідження є поглиблення теоретичних основ процесу управління фінансовими інвестиціями на підприємстві та розробка

практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення його ефективності.

Відповідно до зазначеної мети поставлені наступні **завдання** дослідження:

- розкрити сутність інвестицій та їх класифікацію;
- охарактеризувати поняття фінансових інвестиції та їх значення в діяльності підприємства;
- проаналізувати методологію аналізу фінансових інвестицій;
- надати організаційно-економічну характеристику підприємства;
- здійснити аналіз управління фінансовими інвестиціями підприємства;
- провести оцінку управління альтернативними інвестиційними проектами на ПАТ «Украпарат»;
- запропонувати шляхи підвищення ефективності управління фінансовими інвестиціями на ПАТ «Украпарат».

Об'єкт дослідження – ПАТ «Украпарат».

Предмет дослідження – теоретичні і практичні аспекти процесу управління фінансовими інвестиціями на підприємстві.

Для досягнення поставленої мети використовувались різні **методи дослідження**, в тому числі – діалектичний підхід, групування (проведення класифікації видів інвестицій), системний підхід, метод структурно-логічного узагальнення (побудова структурно-логічних моделей), індексний, порівняльний, економіко-статистичний аналіз, проектний аналіз та інші.

Інформаційною базою дослідження стали офіційні інформаційно-статистичні та нормативно-правові матеріали, міжнародні та національні стандарти соціального захисту, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених, у яких висвітлюються методологічні засади процесу управління фінансовими інвестиціями підприємства.

Практична значущість одержаних нами результатів полягає в поглибленні знань і обґрунтуванні аспектів вивчення управління фінансовими інвестиціями підприємства та способів її оцінки, застосуванні отриманих у роботі результатів для покращення роботи ПАТ «Украпарат».

Структура та обсяг роботи. Бакалаврська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи 65 сторінки. У роботі: 3 рисунки, 8 таблиць, список використаних джерел – 61 найменувань.

ВИСНОВКИ

Отже, проведений аналіз управління фінансовими інвестиціями на підприємстві дає можливість зробити наступні висновки:

1. Інвестиції – це те, що «відкладають» на завтрашній день, щоб мати можливість більше споживати в майбутньому. Під інвестиціями розуміють економічні ресурси, які спрямовуються на збільшення реального капіталу товариства, тобто на розширення або модернізацію виробничого апарату. Це може бути пов'язане з придбанням нових машин, будинків, транспортних засобів, а також із будівництвом доріг, мостів та інших інженерних споруд. Сюди необхідно включати і витрати на обладнання, наукові дослідження та підготовку кадрів, що є інвестиціями в «людський капітал», який на сучасному етапі розвитку економіки набуває все більшого значення, бо саме результатом людської діяльності виступають і будинки, і споруди, і машини, і обладнання, і, найголовніше, основний фактор сучасного економічного розвитку – інтелектуальний продукт, який визначає економічне положення країни у світовій ієрархії держав

2. Фінансова інвестиція — це господарська операція з придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та інших фінансових інструментів. Інвестування вільних коштів у фінансові інструменти передбачає різні цілі, головними з яких є: одержання в майбутньому доходу, перетворення вільних заощаджень на високоліквідні цінні папери, кон-троль над підприємством-емітентом тощо.

3. Методи аналізу фінансових інвестицій розрізняються за масштабами витрат, термінами використання та результатами. Невеликі фінансові інвестиції, що не потребують значних капітальних вкладень, істотно не впливають на зміни випуску продукції, мають невеликий термін корисного використання та найпростіші способи розрахунку. У той же час реалізація більш масштабних фінансових інвестицій (нове будівництво, реконструкція, освоєння принципове нових видів продукції), що вимагають

інвестиційних витрат, викликає необхідність обліку великої кількості факторів і, як наслідок, проведення складних розрахунків, а також уточнення методів оцінки ефективності. Аналіз фінансових інвестицій показує, що зростання змін, які виникають за результатами господарської діяльності підприємства, вимагає, точніших розрахунків грошових потоків і методів оцінки ефективності фінансових інвестицій.

4. Публічне акціонерне товариство «Укrapарат» засноване 4 травня 1957 року наказом №227 Міністерства електротехнічної промисловості СРСР. Основний профіль його діяльності було визначено – виготовлення трансформаторів і комплексних трансформаторних підстанцій для сільського господарства і новобудов країни.

5. Успішність діяльності суб'єкта господарювання залежить від його взаємодії із безпосереднім оточенням. ПАТ «Укrapарат» активно підтримує зв'язки з постійними клієнтами, надаючи знижки та залучає до співпраці нових, як постачальників так і покупців, перебуває у взаємовигідних відносинах з усіма суб'єктами зовнішнього середовища. Проведений аналіз основних техніко-економічних показників вказує на те, що ПАТ «Укrapарат» функціонує ефективно, щороку поліпшуючи своє фінансове благополуччя.

6. Фінансові інвестиції ПАТ «Укrapарат» є активною формою ефективного використання тимчасово вільного капіталу. До традиційних активів відносяться акції і облігації. Саме вони є основними інструментами формування капіталу ПАТ «Укrapарат».

7. ПАТ «Укrapарат» з метою недопущення його неплатоспроможності необхідно проводити більш ефективну політику з управління активами та їх структурою, а особливо скорочувати виробничі та фінансові цикли за рахунок прискорення оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості та раціональніше здійснювати використання майна товариства.

Основна мета формування інвестиційного портфеля ПАТ «Укrapарат»

полягає у забезпеченні реалізації найдохідніших фінансових інвестицій. До основних типів фінансових портфелів ПАТ «Украпарат» відносяться: портфель доходу, портфель росту, агресивний портфель, компромісний портфель, консервативний портфель.

8. Ефективне функціонування ПАТ «Украпарат» неможливе без масштабних інвестицій, які являють собою найважливіший чинник економічного зростання. Запровадження послідовності формування політики управління фінансовими інвестиціями сприятиме розширенню вивчення спектра факторів, що впливають на окремі аспекти управління портфелем фінансових інвестицій на ПАТ «Украпарат».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аніщенко Н.М. Фінансова звітність в системі управління фінансовими інвестиціями. Ред. кол.: І.І. Пилипенко (голов ред.) та ін.. К.: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство». 2018. 139 с.
2. Бабіч В.В. Фінансовий облік (облік активів): навч. посіб. 2–ге вид. К.: КНЕУ, 2007. 288 с.
3. Бланк И.А. Управление инвестициями предприятия. К.: Эльга: Ника-Центр, 2003. 469 с.
4. Бланк І.О. Енциклопедія фінансового менеджменту. *Управління фінансовою стабілізацією підприємства*. 2019. Вип. 4. С. 441-468.
5. Бланк І.О. Інвестиційний менеджмент: Підручник. К.: Київ. Нац. Торг.-екон. Ун-т, 2003. 398 с.
6. Боримський Ю.С. Алгоритми формування інвестиційного портфеля та визначення часток активів в інвестиційному капіталі. *Наукові праці*. 2019. Випуск 93. Том 106. С. 39-46.
7. Борщ Л.М. Інвестування: Теорія і практика: Навчальний посібник. К.: Знання. Книга. 2005. 470 с.
8. Боярко І. М. Інвестиційний аналіз: навч. посіб. для студ. вузів. К.: ЦУЛ, 2011. 400 с.
9. Бровкова О. Г. Економіка і фінанси підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів за напрямом підготовки «Менеджмент та адміністрування». Одеса: ВМВ, 2012. 320 с.
10. Васильєв О.В. Конспект лекцій з дисципліни «Інвестування» (для студентів 4 курсу заочної форми навчання напряму підготовки 0501 «Економіка і підприємництво», спеціальностей «Економіка підприємства» та «Облік і аудит»); Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х.: ХНАМГ, 2010. 96 с.
11. Верига Ю. А. Фінансові інвестиції: оцінка і подання інформації у звітності. *Вісник національного університету «Львівська політехніка»*, 2017. № 577. С. 507.

12. Войнаренко М.П. Корпоративні цінні папери: обліково-фінансовий аспект: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2016. 260 с.
13. Гетьман О.М. Оптимізація моделювання управління інвестиційним портфелем. *Науковий вісник Ужгородського університету. Збірник наукових праць*. 2020. Вип. 2 (36). С. 147-152.
14. Голубка Я.В. Облік та аудит фінансових інвестицій: автореф. дис. на здобуття ступеня канд. екон. наук: спец. 08.08.04 «бухгалтерський облік, аналіз та аудит». Тернопіль, 2006. 20 с.
15. Гончаров А.Б. Фінансовий менеджмент: Навч. Посібник. Харків. держ. екон. ун-т. Х.: ІНЖЕК, 2004. 240 с.
16. Данілов О.Д. Інвестування: Навчальний посібник. К.: Комп'ютерпрес, 2011. 364 с.
17. Докієнко Л.М. Інвестиційний менеджмент: навч. посіб. К.: Академвидав, 2011. 408 с.
18. Дубровін В.І. Оцінювання ризиків інвестиційного портфеля. *Радіоелектроніка. Інформатика. Управління*. 2020. №1 (22). С. 51 – 55.
19. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навчальний посібник. Книга. 2017. 424 с.
20. Єрмошенко М.М. Фінансовий менеджмент: Курс лекцій. К.: Нац. академія управління, 2014. 506 с.
21. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
22. Замятіна Н.В. Мотиваційний механізм активізації інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств в умовах євроінтеграції. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2019. № 24.10. С.186-190.
23. Засадний Б.А. Вдосконалення методики обліку капітальних інвестицій підприємств. Зб. тез та виступів міжнародної науково-практичної конференції: Реформування обліку, звітності та аудиту в системі АПК України: стан та перспективи. Частина II. Київ: Інститут аграрної економіки. 2018. С.106-107.

24. Інвестування інноваційної діяльності: конспект лекцій для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування», за спеціальністю 073 «Менеджмент», освітньої програми «Менеджмент інвестицій та інновацій» другого (магістерського) рівня вищої освіти» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: О.В. Гук. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 85 с.

25. Іноземні інвестиції в Україну: скільки за 7 років впали в економіку. Слово і діло. Аналітичний портал – 2009-2017. URL: <https://www.slovoidilo.ua>.

26. Інвестування: конспект лекцій для студентів напряму підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка» / Уклад.: Скоробогатова Н.Є. К.: НТУУ «КПІ», 2013. 120 с.

27. Калетнік Г.М. Фінансовий менеджмент: навч. посібник для вузів. К.: Хай-Тек Прес, 2020. 320 с.

28. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент. Житомир: ЖІТІ, 2001. 440 с.

29. Коваленко А.Г. Сутність методичних підходів до аналізу фінансових інвестицій. *Економіка і регіон*. 2018. № 4. С. 144-149.

30. Коваленко Л.О. Фінансовий менеджмент: Навч. посібник. 3-тє вид., випр. і доп. К.: Знання, 2019. 488 с.

31. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансові інвестиції». Укладач: Н.О. Ковальчук. Кафедра публічних, корпоративних фінансів та фінансового посередництва ЧНУ ім. Ю. Федьковича. 81 с.

32. Кюда В.О. Основи інвестиційного менеджменту: навчальний посібник. К.: Кондор. Книга. 2008. 544 с.

33. Краснова В.В. Фінансовий менеджмент підприємства: Навч. посібник для вузів. Донецьк: Альфа-прес, 2005. 208 с.

34. Кузьмін О.Є. Проблеми фінансово-кредитного регулювання інноваційного розвитку виробничо-господарських структур: монографія; за заг. ред. О.Є. Кузьміна, І.В. Алексєєва. Львів: Вид-во національного університету «Львівська політехніка», 2007. 152 с.
35. Липчанська О.В. Методика та організація аналізу фінансових інвестицій. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2020. № 2. С. 10-15.
36. Литвинчук В. Формування інвестиційного портфеля в умовах сучасного інформаційного простору. *Економіст*. 2021. №5. С. 76-78.
37. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: підруч. К.: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
38. Матицина Н. Фінансова політика підприємства як інструмент управління дебіторською заборгованістю. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2015. №7. С. 25-26
39. Мендрул О.Г. Фондовий ринок: операції з цінними паперами: Навчальний посібник. Вид. 2-е, допов. та перероб. К.: КНЕУ, 2021. 156 с.
40. Мироненко М.Ю. Проблеми формування інвестиційного портфеля / М.Ю.Мироненко, Сімонова І.В. // Сталій розвиток економіки. – 2021. №4. – С. 308- 311.
41. Мицак О.В. Фінансовий менеджмент: Навч. посібник. Львів: Магнолія 2006, 2019. 216 с.
42. Мойсеєнко І.П. Інвестування: Навч. посіб. К.: Знання, 2006. 490 с.
43. Музиченко А.С. Інвестиційна діяльність в Україні. Проблеми регулювання: навчальний посібник. К.: Кондор. Книга. 2009. 406 с.
44. Партин Г.О. Фінансовий менеджмент: Навч. Посібник. М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львівська політехніка». Львів: Львівська політехніка, 2020. 332 с.
45. Портфельне інвестування: Навч. посібник. А.А. Пересада, О. Г. Шевченко, Ю.М. Коваленко, С.В. Урванцева. К.: КНЕУ, 2004. 408 с.
46. Селіверстова Л.С. Управління фінансовими інвестиціями корпорації. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2020. №11. С. 22-25.

47. Тараруєв Ю. О. Конспект лекцій з дисципліни «Інвестиційний аналіз» (для студентів 3–4 курсів заочної форми навчання за напрямом підготовки 6.080101 – Геодезія, картографія та землеустрій); Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 74 с
48. Телишевська Л.І. Інвестиційний аналіз [Текст]: навч. посіб. для студ. вузів; Харк. держ. техн. ун-т будівництва та архітектури. Х.: Бурун Книга, 2011. 280 с.
49. Теоретичні засади правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні. Монографія. С.О.Гуткевич, В.О.Веклич, І.Г.Оніщенко та інші. К.: 2015. 310 с. Т.1.
50. Терещенко С.І. Моделі оцінки платоспроможності підприємств. Фінанси України. 2021. № 7. С. 69–74.
51. Тимошик Н.С. Особливості оперативного управління фінансовими інвестиціями. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2020. Вип. 20.15. С. 278- 283.
52. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства:[Навч. посібник]. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 292 с.
53. Фабоцци Ф. Управление инвестициями. Пер. с англ. М.: ИНФРАМ, 2000. - 932 с.
54. Федоренко В.Г. Інвестування: Підручник. К.: Алерта, 2006. 443 с.
55. Фінанси банківська справа та страхування. Корпоративні фінанси та фінансове посередництво: підручник для бакалаврів. за ред. проф. П.О. Нікіфорова, доц. Н.А. Бак. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. 264 с.
56. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник для вузів / Мін-во освіти і науки України; ЗДІА. К.: Центр навч. літ., 2016. 276 с.
57. Цибко О.В. Банківська діяльність та ризики, що її супроводжують. *Вісник Української академії банківської справи*. 2016. № 1. С. 65-68.
58. Чебанова Н.В. Фінансовий облік: Підручник. К.: Вид. центр

Академія, 2017. 704 с.

59. Черваньов Д.М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств: Навчальний посібник. К.: Знання-Прес, Книга. 2013. 622 с.

60. Шклярук С.Г. Портфельное инвестирование. Теория и практика. К.: Нора-принт, 2021. 443 с.

61. Школьник І.О. Фінансовий менеджмент: Навч. посібник для вузів. Суми: Університет. книга, 2019. 304 с.